...OSI KÖNYVTÁR
CELLDÖMÖLK, Pf.: 40.

Új Kemenesalja

II. évfolyam, 1. szám
1990. január

KEMENESALJA TANÁCSAINAK LAPJA Megjelenik havonta Ára: 5 forint

Békés új esztendőt kívánunk valamennyi olvasónknak!

884

HOVÁ TŰNT AZ ÉRTELMISÉG?

Egy adott társadalom fejlettsége, milyensége mindenkor a benne tevékenykedő emberek műveltségétől függ. Ez nem pusztán iskolázottságot, diplomát jelent, hanem a nemzedékek során, „apáról fiúra" átörökített munkakultúrát, művelődési igényt, becsületességet, tisztességet is.

Műveletlen, kulturálatlan, az együttélést csak farkastörvények szabályozta érdekrendszerként felfogó emberekkel nem lehet a kor követelményeinek megfelelő, valóban európai szintet kialakítani.

Az elmúlt négy évtized politikája az értelmiséget szándékosan korlátozta szellemi irányító szerepében. Nehezen jóvátehető az a szemléletbeli hiba, az a megcsontosodott séma, amely a munka fogalmában a fizikait és a szellemit mereven szétválasztotta, és erre a valójában szét nem választható két munkafajtára még rá is ragasztotta a produktív, illetve improduktív címkét. Ezt a sémát, a benne rejlő értékítéletet módszeresen sikerült a társadalom tudatába, a közvéleménybe belesulykolni.

A reformfolyamatok Közép-Európában feltartóztathatatlanul megindultak. Hogy milyen eredményre vezetnek, az mindannyiunktól, s nem utolsósorban a legképzettebbektől, a szellem dolgozóitól is függ. Mindig nagy volt az „írástudók felelőssége"; ma különösen az. Jól képzett, nem kontraszelektált értelmiség nélkül a sikeres megújulás elképzelhetetlen.

Nem pontos a párhuzam, de ahogy a reformkorban a tulajdonnal rendelkezők és a nincstelenek között kellett megteremteni az érdekközösséget, ilyen érdekegyesítésre van ma szükség, a mai reformkorunkban a szellem és a kéz munkásai között.

Lapunkban ezúttal az itt következő nyilatkozatok segítségével Celldömölk értelmiségi rétegének keresztmetszetét próbáljuk bemutatni. Az itt élő diplomások közérzetét, jövőképét tükrözik ezek a megnyilatkozások.

Vida Levente mérnök:

Értelmiséginek lenni kötelezettségvállalás. A diploma önmagában nem elég ahhoz, hogy az egyszerű dolgozótól kiérdemeljük a „mérnök úr" megszólítást. Ehhez tudás és feltétlen tisztesség kell. Bátorság arra, hogy szembenézzünk a szakszerűtlen, hozzá nem értő irányítással. Tisztesség olyan fokon, hogy a bármilyen előnyökkel, anyagiakkal, elismeréssel, vezetői beosztással kecsegtető korrumpálódást mindig és minden formájában elutasíthassuk. Ezt a tisztességet – vallom – elsősorban a családban lehet „megtanulni".

A jó értelmiségiben működik valamiféle belső parancs, törekedj a legjobbra, a legjobbat alkotásra, a magad művelésére, tökéletesítésére. Ez az igény is a családban fejleszthető igazán, a családban, amelynek szerepe a társadalmi mobilitás kialakításában n n kisebb az iskoláénál. A gyermek törekedjen arra, hogy tegyen rá gy kicsit arra, amit a szülei szellemi értékben elértek. Ha ez nemzedékek során át folytatódik, igazi értelmiség nevelődik fel. Az iskola akkor tehet sokat, ha igazi pedagógusai vannak, akik életreszólóan adnak példát tanítványaiknak.

A vezetés nem egyenlő az értelmiséggel, de arra kell törekedni, hogy az értelmiség minél nagyobb szerepet kapjon a vezetésben. A vezetésben, amely örökölt sok hozzá nem értőt, kapott átmentett vezetőket, akik csak akkor vásnának ki posztjukból, ha „ordítóan" nagy hibát követnének el.

Nem áll szándékomban a szakmai elkülönülést növelni, de a szakmám túlbecsülésének az igénye nélkül azzal szeretném befejezni, hogy kiemeljem: Magyarországot mai súlyos helyzetéből most vagy a műszaki értelmiség segít kivezetni, vagy senki.

Dr. Oszkó Zoltán általános iskolai igazgató:

Súlyos kölönc esett le a hátunkról, amikor végre megszabadulhattunk a szakszerűtlen politikai irányítástól. Hihetünk és hinnünk is kell abban, hogy a szellemiség, az értelem előretör, mert csak ez mentheti meg az országot. Nem szabad hagynunk, hogy ez a szellemi energia most elfecsérelődjön, értelmetlen pártharcok szócsöveit táp-

(Folytatás a 2. oldalon)

A tartalomból:

Hogyan változzanak az utcanevek?
3. oldal

❖ ❖ ❖

„Valóban voltak durvaságok" – nyilatkozta a rendőrkapitány.
4. oldal

❖ ❖ ❖

Vélemények az emlékműről.
6. oldal

❖ ❖ ❖

Milyen osztályzatot érdemel a „középcsapat"?
8. oldal

885

Köszöntjük

az Olvasót abból az alkalomból, hogy az Új Kemenesalja mostantól havilappá „érett". Mint nyilvánvalóan látszik, küllemre is megváltozott az újság, első és utolsó oldalaink ezentúl színes nyomással készülnek. Reméljük, e két jó hírrel valamennyire talán sikerült megörvendeztetni a kedves Olvasót. Egyébiránt továbbra is csak azt ígérheti a szerkesztőbizottság, minden igyekezetével azon munkálkodik, hogy Ön találjon elég olvasnivalót az újságban, s amennyire lehet, sajátjának érezze a lapot.

Előzetes következő lapszámunkból:

Megszólal Kálmán Jenő

A volt városi MSZMP első titkár levelet juttatott el szerkesztőségünkbe, amit februári lapszámunkban teljes terjedelemben közzéteszünk.

886

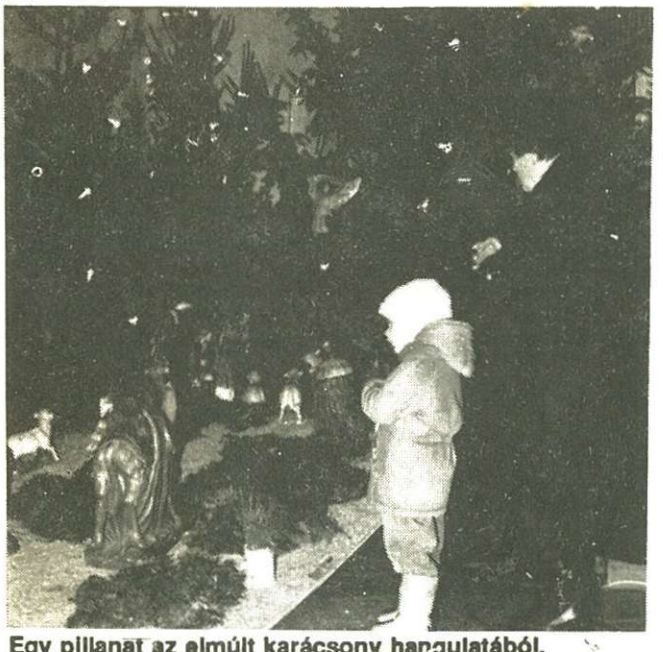

Egy pillanat az elmúlt karácsony hangulatából.
Simon B. felvétele

Hová tűnt az értelmiség?

(Folytatás az 1. oldalról)

lálja. Az értelem érvényesülésére mindenütt szükség van, nemcsak az értelmiség körében.

Celldömölkön – sajnos – nem beszélhetünk arról, hogy az értelmiség betölti társadalmi hivatását. Sok kiváló képességű fiatal elment innen, nagy volt a kontraszelekció, az anyagi gondok a szellemi önépítéshez szükséges időt veszik el a szellem munkásaitól. Sajnálatos, hogy az elmúlt évtizedekben a pedagógusok körében sem az alkotó gondolkodást tartották erénynek, hanem az éppen uralkodó „tudományos" elvek, nézetek közvetítését.

Az értelmiségi munka szolgálat, a köz szolgálata. Ha csak valamiért, anyagiakért, elismerésért végzi valaki, akkor előbb-utóbb elveszti szolgálattá válik; a gondolkodó szolgálat már valakikért is, nálunk a tanítványainkért teljesítitek.

Dr. Varga Sándor fogszakorvos:

Sejtve, hogy az értelmiség körén belül az orvosréteg állítólag különleges helyzetére kíváncsi az olvasó, előre kell bocsátanom, hogy az én helyzetem nem tipikus. Viszonylag szerencsés vagyok, hiszen édesapámtól nemcsak a hivatását, hanem a magánpraxis lehetőségét is örököltem. Nem minden kollégám van ilyen helyzetben. A falvakban dolgozók már annak is örülnek, hogy mód van a tanácsi rendelő bérleményként való időleges igénybevételére.

Őszintén szólva az alapbérezés az egészségügyi értelmiség, az orvosok tekintetében sem jobb, mint a többi értelmiségi rétegnél. Legfeljebb túlmunkával, másodállás-vállalással, illetve pótlékokkal emelkedhet magasabbra a fizetés, de akkor sem lényegesen.

Az orvosok többsége – higgyék el – gyógyítani akar, abban leli élete, munkája értelmét, hogy segít a beteg emberen. A megújuló társadalombiztosítási rendszertől is azt várjuk, azt szeretnénk elérni, hogy a betegek optimális ellátásának a feltételeit megteremtse. A mi szakágunkban ez azt is jelenti, hogy a legjobb eszközöket, anyagokat használhassuk fel, s persze azt is, hogy tisztességes keresetünket minőségi munkához szükséges körülmények között, agyonhajszoltság nélkül szolgálhassuk meg.

Évekkel korábban talán az orvosok az értelmiségen belül fokozottan összetartó és egyben elkülönülő csoportot alkottak. Az összetartás ma inkább munkatársi. Kevés a szabadidőnk a kapcsolattartásra, a nemzedéki különbségek sem kedveznek ennek.

Sebestyén Vilmos vasúti mérnök:

Be kell látni, hogy az értelmiségi nem egyenlő a vezetővel. Nálunk a vasúton a dolgozó természetesen az irányító beosztásban lévőt tekinti vezetőnek. Annak örülünk, hogy ma már nincs – mint volt korábban – értelmiségellenes hangulat. Az természetes, hogy az elvégzett munkát meg kell fizetni, bármilyen hasznos munkafajtáról van is szó.

Az értelmiségiek két dolgot sérelmezhetnek. A prémiumok nagyságrendje nem mindig arányos ezzel a hasznossággal, s rendszerint a mi hátrányunkra. Gyakran olyan személy kerül magasabb beosztásba, akinek képzettsége vagy tapasztalata kisebb a beosztottjaiénál.

Rontja a helyzetet az is, hogy feleslegesen nagy a bürokrácia. Sajnálatos például, hogy amikor az adminisztráció csökkentésére komoly számítógépparkot helyeztek üzembe, megmaradtak a számítógéphez nem értő ügyintézők is, a létszám a komputerkezelőkkel nőtt.

Az országos nagyvállalat helyi üzemegységeiben érthető, hogy az értelmiségnek elsősorban a magasabb szintű döntések végrehajtásában van szerepe, arra azonban több teret kérünk, hogy a végrehajtás ésszerűbb lehetőségeinek megválasztásában, a hogyanban dönthessünk.

Süle Ferenc, a zeneiskola igazgatója:

Az értelmiségi hivatást jellemezze, hogy a becsületes munkavégzés kötelességtudatán túl legyen még valami többlet, a magából adni akarás többlete az emberben. A mai hátrányos anyagi helyzet legkárosabb következménye az, hogy a túlmunkával agyonterhelt értelmiségi éppen erre a többletre már alig képes.

Hogy kezdeményezési, alkotási, kibontakozási lehetősége van-e az értelmiséginek, az rajta és a helyi vezetésen múlik. Ezért is elengedhetetlen, hogy a vezetésben hozzáértő emberek legyenek; egyébiránt az a véleményem, hogy aligha van sajnálnivalóbb ember, mint a munkájához nem értő vezető.

Az elmúlt évtizedekben – sajnos – az értelmiség zöme „bólogató jánosokká" vált. Ma már csökken talán a félelemérzet, de az igazi önállósodáshoz, véleményalkotáshoz sokakból hiányzik, kiveszett az ütőképes határozottság. Helyi viszonyainkat emiatt is – szomorú kimondani – általános tespedtség jellemzi, ma már ez a fő akadálya annak, hogy az értelmiség nagyobb teret kaphasson a vezetésben. A vezetésbe pedig olyan emberek kellenek, akikre a vezetettek joggal nézhetnek fel, akik szakmájukban is kiválóak, erkölcsileg is példák, akik tudnak vezetni, s ehhez az is kell, tudjanak a nyilvánosság előtt szerepelni, beszélni.

Ha fáklyaszerepet akar ismét vállalni az értelmiség, ezekre is, az önmagából adni tudásra is szükség van. A mi munkánkban pedig nem feledhető névadónk, Ádám Jenő bölcs tanácsa; tanítsunk egyszerűen, szakszerűen és közérthetően.

Majnovics Mária, a szakmunkásképző nyugalmazott igazgatónője:

Ha már mostani státusommal közlik a nevemet, előre kell bocsátanom: az értelmiségi nyugdíjasok (nemcsak a pedagógusok) többsége lassacskán a kisnyugdíjasok kategóriájába kerül.

A kérdéskör lényegére térve azt mondhatom, hogy az értelmiség beleszólása a fontos kérdésekbe az országosan alacsony szinthez viszonyítva is még alacsonyabb itt, a szűkebb pátriánkban. Igaz, a helyi tanácsban a részvételi arányuk megfelelő, de aktivitásuk elaprózódik a részletkérdésekben az éppen szükséges járdajavítástól, a boltok nyitvatartási idejétől a hírlapellátásig. Hiányzik a koncepcióalkotás merészsége. Ez a helyzet fokozatosan alakult ki. Sok felhalmozódott félelem van emögött. A fontosabb beosztásban lévők a hatásköri listákon szerepeltek, így akarva-akaratlanul a politikai vezetéstől függő viszonyban végezték mindennapi munkájukat. A vezetés pedig az értelmiség aktív részvételét nem is igényelte, s amennyire tehette, mellőzte.

Visszatérve a nyugdíjas értelmiségiek helyzetére, köszönet azért, hogy akad intézmény városunkban, amely kedvezményeket nyújtva megfizethetően módot ad a kulturális rendezvényeken való rendszeres részvételre, és alkalmat nyújt az értelmiségi nyugdíjasok találkozására is. Mi sem akarunk kiszorulni a közéletből.

Termelőszövetkezeti agrármérnök:

(Kéri, hogy nevét és Celldömölktől tízvalahány kilométerre levő munkahelyét ne közöljük.)

Az értelmiség jelenlegi helyzetét és jövőjét is csaknem kilátástalannak tartom. Ez nemcsak az anyagi megbecsülés elégtelenségéből adódik. Az a baj, hogy munkahelyeinken a vezetés – ez a probléma az egyes gazdaságoknál eltérő fokú – még mindig elsősorban a „nem-szakemberek" kezében van. A szakemberek, az értelmiségiek, a tanult–tapasztalt hozzáértők többnyire csak a végrehajtás feladatát láthatják el, a döntés, a kezdeményezés nem az ő kezükben van. Végre kell hajtaniuk az előre láthatóan hibás döntéseket is. Pedig a gazdaságoknak már nem diktálnak túl sokat felülről, elvben a legtöbb döntési jog már náluk van.

A szövetkezeti gazdaságok jelenlegi anyagi helyzetét ismerve, s ezért a szabályozórendszerek a felelősek elsősorban, a szakembernek meg kell elégednie azzal, hogy legjobb tudása szerint működőképesen tartsa az üzemet. Kezdeményezésre, változtatásra, pláne, ha az pénzigényes, nincs lehetősége.

A méltán nemzetközi tekintélyű magyar agrárszakember-képzés már sok olyan „megtanulandóval" tömte meg a mezőgazdasági értelmiség fejét, amiről gyakran kiderült megalapozatlansága. Jobb esetben sok olyan megtanulandóval, amely vitathatatlanul értékes, de alkalmazására alig vagy ritkán van lehetőség.

Talán ezért van, hogy a tekintélyt nem igazán a tudás adja meg, hanem az, hogy „kinek mekkora mellénye van".

Sajnos, mi többnyire, főleg az utóbbi években közömbösekké váltunk. Kimaradtunk a jó értelemben lelkesítő döntésekből, legfeljebb tapsolhattunk a tőlünk független döntéseknek. Be kellett érnünk azok lehetőleg tisztességes, becsületes végrehajtásával.

Vinter József, a gimnázium igazgatója:

Az ország előtt álló feladatokat az értelmiség aktív részvétele nélkül lehetetlen megoldani. Magyarországnak fel kell zárkóznia a haladás útján előttünk járó országokhoz és ez a tudás ázsiójának emelése nélkül elképzelhetetlen; ezt számos külföldi példa bizonyítja.

A társadalmi együttmunkálkodásban az értelmiségnek meg kell kapnia az őt megillető helyet, nem kiszorítva a nem értelmiségieket, hanem mindenkit a helyére juttatva a társadalmi feladatmegosztásban. A vezetés és az értelmiség kérdésére csak egy lehet a felelet: az értelmiség és a vezetés nem egyenlő egymással, de vezetés értelmiség nélkül nem lehet működőképes.

Az értelmiség anyagi megbecsülésének alacsony szintjéről beszélni kell, de tudjuk, hogy a változtatás a gazdasági helyzet függvénye. A társadalmi-erkölcsi megbecsülés alacsony szintjének összetett okai talán gyorsabban orvosolhatók. Meg kell szüntetni a kontraszelekciót, a nagyobb tudást igénylő pályákra az arra képesek jussanak el. Meg kell növelni a tudás, a hozzáértés értékét, akkor meg fog nőni az értéke azoknak is, akik ezt a tudást közvetítik.

Iskolánknak komoly szerep jut a jövendő értelmiség nevelésében. Ennek a feladatának eddig is jól megfelelt, annak ellenére, hogy válogatási lehetősége kicsi. Biztosak vagyunk abban, hogy az általánosan művelő középiskola, a gimnázium presztízse tovább növekszik. Bízunk benne, létrejön a majdani nyolcosztályos gimnázium. Ezt a feltámadó iskolatípust nem „elitképzőként" szeretnénk megvalósítani, hanem jól nevelő és bevallottan elsődlegesen értelmiségnevelő iskolaként.

Léránt Ferenc

887

Adalékok és megjegyzések az utcanév-változtatási javaslathoz

Lapunk legutóbbi számában közlemény jelent meg, mely javaslatot tartalmazott városunk jó néhány utcája nevének megváltoztatására. A szerkesztőség további javaslatokat kért az olvasóktól, észrevételeket, hogy így egy nyilvános, közérdeket szolgáló együttgondolkodás után kialakuló egyetértés alapján, a város hivatalos önkormányzati szerve a megfelelő időben határozatát erre nézve meghozhassa. Miután ez a kérdés nem csupán itt és most, hanem már korábban és másutt is felvetődött, városunk helytörténeti és honismereti bizottsága is foglalkozott az üggyel, s még lesz ezután is alkalma foglalkozni vele. Állásfoglalása és javaslata azonban később kerül az olvasók elé. Az alábbiak személyes észrevételeim a lapban olvasottakra.

Celldömölkön utcanevek megváltoztatására közvetlenül a második világháború után került sor. Ekkor lett a Ferenc József utcából Dózsa György utca, a gróf Klébelsberg utcából Bartók Béla, a Schwöder Ervinből Ady Endre, a Dulovichból József Attila, az Erzsébetből Budai Nagy Antal utca. A Nemzeti Bizottság, mely az új utcanevekről határozott, nem volt hajlandó akkor senkiről utcát elnevezni, akiktől visszhangzott az ország s a világ is: politikusokról, országvezérekről, hadvezérekről, ideológiai potentátokról. Józanul mérlegelt és látott. Amikor a tanácsok kezébe került az irányítás és a hatalom, akkor jöttek az újabb javaslatok és kerültek elfogadásra a most használatos, s immár megint változtatásra javasolt utcanevek. Ezúttal is a kérdés józan és alapos átfogó vizsgálatára van szükség, amely méltó a város múltjához, megbecsüli a tartós nemzeti és helyi történeti értékeket, s a szélsőségeket elkerülve, bizonyos nyelvi és stílusbeli igényeket is kielégít.

A fentebb elmondottakhoz képest feltétlenül vissza kell kapnia a nevét az evangélikus templom környékének: azaz Ostffy-tér. Nemzeti is, helyi is, történelmi is. A Belovári Istvánnal kapcsolatos indoklásra meg kell mondanom, hogy ő nem volt 1945 után a Nemzeti Bizottság vezetője. Az első Nemzeti Bizottság elnöke dr. Buday Ferenc járásbíró volt. Amikor ő Budapestre került, a második elnök e sorok írója volt, s amikor én Nagyvázsonyba kerültem lelkésznek, utánam a harmadik s egyben utolsó elnök dr. Szekeres György ügyvéd lett. Ezt a történeti igazság kedvéért kell elmondanom, mert a történetet ismerni kell. Belovári István a Földigénylő Bizottság elnöke volt eleitől végig.

Babits Mihályról javasolnak utcát elnevezni. Neki semmi kötődése nincsen Celldömölkhöz. Ellenben van Móricz Zsigmondnak, Kodolányi Jánosnak. Jártak itt, előadást tartottak itt. De leginkább van Keresztúri Dezsőnek, hiszen neki köszönhető, hogy Celldömölkön gimnázium létesült olyan időben, amikor másutt szóba sem jöhetett. Az itt tartott népgyűlés után kezébe adott kérelmet és mellékleteit államtitkárának a következő szavak ráírásával adta át: „Minden lehetőséget figyelembe véve, a kérdés pozitíve megoldandó. Megígértem. Keresztúri." Ő igazán megérdemelne egy utcanevet.

Helyes a javaslat a Koptik Odo utcanév visszaadására. Bárki bármit mondjon: a mai Celldömölk alapját ő rakta le azzal a sárkunyhóval, amit a magával hozott „képszobrány" számára összeeszkábált.

Hollósy Jusztiniánnak nem utca kell, hanem a régi helyen a terét kell visszakapnia, elégtételül és tisztességtételül.

Virághalmy Ferenc nemzeti hős, aki a szabadságharc leverése után „cserepárként" besorolva az osztrák ármádiába közkatonaként szolgált, majd Győrben megbecsült, közéleti ember, s honvédtiszt. Sírja itt van, megbecsülhetjük utcával is. Ámde van Celldömölknek magának is szabadságharcos hőse, aki Kis-Czell városának díszpolgára volt. Ki ismeri? Elfelejtett ember! 1848. december 28-án utóvédharcokban 17 (tizenhét) sebből vérezve, csonkult karokkal, kardvágta fejsebbel hullott le lováról és csak a december végi hideg időben a sebeire ráfagyott vérnek köszönhette életben maradását. Kötéláltali halálra ítélték még így is, de a következő indokkal kapott kegyelmet: „Noha ezen elítélt egyén személyisége és tettei a büntetés enyhítésére nézve semmi indokul nem szolgálhattak, ő magassága mégis azon körülményt tekintve: hogy Széel József 17 sebje következtében hosszabb ideig élet és halál között forgott, s tökéletlen felgyógyulása után is csonkult és törődött állapotban maradand, az ellene, ki testi sanyarúsága által egy részben úgyis már bűnhődött, kimondott halálos ítéletet az emberiség szempontjából végrehajtatni nem akarta, hanem azt 10 évi vasban töltendő várfogságra enyhíteni, a többiben pedig a hadi törvényszék által kiadott ítéletet helyben hagyni méltóztatott." SZÉL JÓZSEF vajon nem érdemel meg egy utcát, talán nem is éppen nyúlfarknyit a szülővárosában?!

Géfinnek volt ötven évvel ezelőtt utcája, de volt a református templom környékén, környezetében Kálvin-tér is.

A fentieket szükségesnek tartottam elmondani azért, hogy a város lakossága ilyen irányban is legyen tájékozott. Utcanévbizottságra nincsen szükség, mert van egy olyan helytörténeti és honismereti csoportja a városnak, amelynek tagjai alaposan ismerik a város távolabbi és közelebbi múltját, úgy, ahogyan mások alighа. S javaslataik a megfelelő időben a lapban is napvilágot fognak látni.

Nádasdy Lajos

888

Hozzászólás az utcanév-változtatáshoz

Az MDF utcanév-változtatási javaslatait minden koncepciót nélkülöző ötletszerű elgondolásnak tartom. Engem egyáltalán nem zavarnak a Barátság, Béke, Építők, Kisdobos, Puskin, Szabadság és Úttörő elnevezések. Ne essünk megint abba a hibába, hogy mindent megtagadunk a közelmúltunkból!

Véleményem szerint az utcanév-változtatásokra, újabb elnevezésekre a városnak egységes koncepciót kell kidolgoznia. Ezt a kérdést semmiképpen sem szabad elhamarkodottan megoldani.

A változtatásoknál alapelv legyen az, hogy amelyik utcát vagy teret korábban méltatlan módon megfosztottak régi nevétől, ott ha a régi név mai szemmel is időtálló, akkor azt kell jogaiba visszahelyezni. Ennek alapján többek között nem lehet kétséges, hogy a Beloiannisz tér csakis Ostffy Mihály nevét kaphatja vissza, és pl. a Hámán Kató utca is újból Bisitczky Ödön nevét kell, hogy viselje, aki a város egyik legnagyobb mecénása volt. Dr. Géfin Lajosról is azt az utcát kellene elnevezni, amelyiknek korábban is ő volt a névadója.

Javasolom, hogy városunkban politikai személyekről ne nevezzenek el közterületeket, mert ezzel újból a régi hibába esnénk bele. Feleslegesnek tartom, hogy írókról, költőkről, művészekről és régi történelmi személyiségekről nevezzünk el utcákat, tereket, kivéve, ha régen már volt elnevezve róluk. Ezt azzal indokolom, hogy nincs olyan sok átkeresztelni való utcánk, hogy minden arra érdemesnek jutna, másrészt pedig nézzünk körül előbb a saját házunk táján. Inkább azt javaslom, hogy kutassuk fel a régi celldömölki mesterségek közül a már kihaltakat vagy kihalófélben lévőket, és ha lehet, akkor inkább ezek emlékét örökítsük meg. Így pl. mennyivel egyedibb és sajátosabb lenne a Kötélverő, Kocsigyártó, Gyertyamártó, Mozdonyfűtő, Pályaőr, Zárfékező stb. elnevezés a majd minden településen fellelhető Babits, Bethlen, Károlyi stb. utcaneveknél.

A névváltoztatások igen komoly terheket rónak a városra, a lakókra, az intézményekre és a vállalatokra, ezért csak a legszükségesebb mértékig szabad ehhez folyamodni.

Végül igen fontosnak tartom, hogy egyetlen szervezet se sajátíthassa ki a jövőben a névváltoztatás vagy névadás jogát. Soha ne lehessen többé a nyilvánosság kizárásával, ad hoc módon, egy-két, magát mindenkinél okosabbnak tartó személy javaslatára közterületeket elnevezni. Ezt valóban a népre kell bízni, és minden esetben meg kell hallgatni és figyelembe kell venni az utca vagy tér lakóinak álláspontját.

Fehér Tamás

889

Nyilatkozik a rendőrkapitány:

„Valóban voltak durvaságok"

A sajtó és a televízió jóvoltából az országban folyó változások mindennapos szemlélői lettünk. Nem kivétel ez alól a Belügyminisztérium és a Rendőrség sem. Ehhez szeretnénk mi is hozzájárulni jelen írásunkkal. A celldömölki rendőrkapitányság munkájáról, gondjairól, mindennapi életéről Pankó Albert rendőrkapitányt kérdeztük. Beszélgetésünk december közepén zajlott.

– Az országos változásokkal összhangban érezhető-e Celldömölkön is szemléletváltozás?

– A nyíltsággal kellene kezdeni. A Belügyminisztérium vezetése jóval nyíltabb lett, tabutémák kerültek nyilvánosságra. Az elindult társadalmi változások itt is éreztetik hatásukat, de ezzel együtt a rendőrök gondjai, problémái is előtérbe kerültek.

– Milyen problémákra gondol?

– Megélhetési gondjaink vannak. Jó néhány kisgyermekes, fiatal rendőrünk van, akiknél az egy főre jutó átlagjövedelem alig éri el vagy alig haladja meg a háromezer forintot. Ennek megfelelően több mint tíz rendőrünk kapott a közelmúltban szociális segélyt. El kell azt is ismernünk, hogy ezek a gondok kihatnak a munkavégzésre is. Nehezíti a rendőrcsaládok helyzetét, hogy a férj rendszertelenül dolgozik, másodállást nem vállalhat, s vannak egyéb kötöttségek is, melyek egy polgári munkahelyen nincsenek.

– Vannak-e létszámgondok?

– Nem teljes az állományunk, s ebből adódóan állandó túlmunkára kényszerülnek rendőreink. Elhelyezésünkre nem panaszkodhatunk, kényelmes, korszerű körülmények között végezhetjük munkánkat.

– November 16-án a Hírháttér adásában megdöbbentő kijelentést hallottam Turós András vezérőrnagy, országos rendőrfőkapitány, miniszterhelyettes szájából. Azt nyilatkozta, hogy kb. 2000 szolgálati autót kellene az országban nullára írni, továbbá a CB-rádiók 70 százaléka is immár nullára írható lenne. Mi a helyzet itthon?

– Nálunk ez nem ilyen katasztrofális, habár nálunk is van olyan gépkocsi, amely már jóval a meghatározott norma fölött futott. Rádiók tekintetében jól állunk, most cseréltük ki a kézi rádiókat, az újak nagyobb hatósugarúak, jobb, biztosabb összeköttetést biztosítanak.

– Szintén Turós vezérőrnagy említette, hogy a múlt év végéig 200 ezer bűncselekménnyel számoltak, ebből 107 ezer esetben keresnek ismeretlen elkövetőt, s 68 ezret nem derítettek fel. Megdöbbentő, szinte sokkoló számok. Hallhatnánk helyi adatokat?

– Nálunk sokkal rosszabb az ismeretlen tettes elleni feljelentések aránya. Összesen körülbelül 350 bűncselekmény történt 1989-ben. (Egy évvel ezelőtt 250 volt!) Az ismeretlenes bűncselekmények száma 230 (!). Ebből közel 50 százalék deríthető fel. Ez jobb, mint az országos, de rosszabb mint a megyei átlag.

– Egy konkrét bűncselekményre kérdeznék rá. Mi van a kriptabetörésekkel?

– 6 alkalommal történt betörés, ez 50–60 kripta feltörését jelentette. Sajnos érdemi előrelépés nem történt, az eddigi nyomozás nem vezetett eredményre, sőt azóta a megye más városaiban is történtek ilyen bűncselekmények.

– Szintén a Hírháttérben hangzott el, hogy a bűnügyi statisztika javítása érdekében bűncselekményeket szabálysértésnek minősítettek vissza.

– Nálunk ilyen nem volt, illetve ha volt, akkor az jogszerűen történt.

– ?

– Például egy ötezer forintosnak bejelentett eltűnt kerékpárról megtalálásakor derül ki, hogy 1900 forintot ér. Ez esetben már csak szabálysértésről lehet szó.

– A városban a közelmúltban sokat beszéltek – persze halkan – az emberek egyes rendőrtisztek és tiszthelyettesek brutalitásairól, sőt nagyon sokat lehetett hallani egy bizonyos konkrét esetről. Mit tud erről mondani?

– Valóban voltak durvaságok, de volt következménye is. Több rendőrt elbocsátottak, aki maradt, az súlyos fegyelmi büntetést kapott. Az eseteket én csak jegyzőkönyvekből ismerem, mivel akkor még nem én voltam a rendőrkapitány. Az utóbbi időben próbáljuk megértetni a rendőrökkel, hogy a „verekedés" kora lejárt, abszolút törvényesen, a jogszabálynak megfelelően kell eljárnunk.

– A már sokszor említett Hírháttérben egy járókelőt is megkérdeztek, durvának tartja-e rendőreinket. Ezt válaszolta: „Ami látszik, az nem durvaság, hanem a műveltség hiánya." Mi a helyzet Celldömölkön?

– A jelenleg szolgálók túlnyomó többsége érettségizett, aki nem, azt kötelezzük, hogy megszerezze azt, persze egy bizonyos korhatár alatt. Az újonnan felvettek többsége rendelkezik érettségivel. Tény, hogy a lakosság csak akkor tud elfogadni minket, ha az iskolázottság és intelligencia tekintetében előbbre tudunk lépni.

– Van-e felülről jövő nyomás az intézkedéseikben?

– Nálunk nincs helye protekciónak!

– Az angolok büszkék a rendőreikre, szeretik a maguk lőfegyver nélküli „bobby"-jaikat. Mi mikor fogunk a rendőreinkkel baráti vagy akár csak köszönő viszonyt létesíteni?

– Ha a helyi önkormányzat szerepe növekszik és a rendőrség életében is meghatározó szerepet tölt be. Továbbá óriási szemléletváltozásra is szükség van, mind a rendőrök mind pedig a lakosság körében. Az lenne az ideális, hogy a rendőr „szolgálja" a lakosságot, az pedig értékelve ezt a szolgálatot, segítse a rendőr munkáját.

– A fent említett ideális kapcsolat eléréséhez egy rövid lépést jelenthet ez a beszélgetés is. Köszönöm szépen!

890

Bemutatjuk Kemenesalja új szervezeteit (2. rész)

KIDESZ

Folytatva előző számunkban megkezdett sorozatunkat, ezúttal a Kemenesaljai Ifjú Demokraták Szövetségét mutatjuk be.

A KIDESZ koordinációs irodájának vezetőjével, Géczi Józseffel 1989. december 8-án beszélgettünk.

– A KISZ utódszervezetének vagy egy új ifjúsági szervezetnek a helyi vezetőjével ülök szemben?

– Új is és utódszervezet is. Több szempontból. Anyagilag utód, hiszen a KISZ anyagi javaival rendelkezik. Felépítésében azonban – ha őrzött is meg vonásokat a régiből – újnak tekinthető. A régi szervezetből vállalja továbbá a baloldaliságot, ezért is mondják sokan, hogy esetleg azonos a KISZ-szel.

– Tömegbázis?

– A tegnapi közgyűlésünkön egyértelműen a munkahelyekről való kivonulásban állapodtunk meg, beleértve az iskolákat is. Ezután dől el, hogy vannak-e ezen baloldaliság mellett elkötelezett emberek. Egyben ez dönti el, életképes lesz-e a szervezet. Ezt a szervezetet már 15 emberrel is meg lehet csinálni, sőt, jó dolgokat inkább lehet 15 mint 600 emberrel véghezvinni. Ha így lesz, akkor persze nem lesz szükség független-nített vezetőre. Ha a tagság a későbbiekben is bizalmat szavaz nekem, akkor elvállalom a megbízatást, de csak társadalmi munkában.

– Tervek, célkitűzések?

– Egy alapítványt akarunk létrehozni, amely támogatná a direkt módon nem politizáló ifjúsági kisközösségeket, egyesületeket, baráti köröket. Ezek a „közösségek" a többpártrendszer alapjait rakják le, a politikai kultúra iskoláit teremtik meg, s a demokrácia gyakorlótereivé válnak, mivel a demokrácia semmi mást nem jelent, mint a „másság elismerését". Ez alapot adhat a városban nem létező politikai és társadalmi élet létrejöttéhez. Ezek a közösségek mindig a vezetés kontrollját fogják jelenteni. Lesz információáramlás a város vezetése és polgárai között.

– Jó néhány ilyen jellegű kisközösség eddig is volt a városban, mégsem jutott el sehová sem a szavuk. Most vajon más lesz?

– Amíg ilyenfajta lesz a közművelődés, amíg a régi hatalom jelképeként állnak óriási kihasználatlan művelődési házak, addig csírájában teszik tönkre a közösségeket. A múlt rendszerben a közművelődés fegyver volt, s most is fegyver lesz a mindenkori hatalom kezében, de nem mindegy, hogy merre fordítjuk, a sötétség, a butaság felé, vagy képletesen ezzel nyitjuk meg az európaisághoz vezető utat.

– Ezt hogyan tudja majd elősegíteni az alapítvány?

– Anyagilag és erkölcsileg támogatja a közösségi csírákat, felkarolja őket, melyek előbb-utóbb meghatározzák saját létüket és kultúrájukat. Ahogy Beke Pál szociológus írja: „A művelődés és szabadidőszervezés nemcsak az avatottak és felkentek, hanem a helybenlakó laikusnak minősített emberek ügye is. Sőt, elsősorban az övék."

– Kapcsolat más szervezetekkel?

– Majd a létrejövő megújult szervezet fogja meghatározni, de mondhatom, hogy baloldaliságát megtartva bármely politikai és társadalmi szervezettel kész szövetséges viszonyt kialakítani, egy feltétellel: ez a kapcsolat minden téren Kemenesalja jövőjét szolgálja!

– Azt hiszem, ez olyan kiváló végszó, hogy számomra már csak annyi marad, hogy megköszönjem a beszélgetést!

Rozmán László

891

A zárdaalapító dömölki apát

Szűkebb pátriánk múltját idézgetve, szívesen irányzódunk olyan személyiségekre, akik életükben „nem fényleni akartak, hanem használni" annak a közösségnek, amelyhez tartozónak érezték és vallották magukat. Az alábbi sorokkal is egy olyan önzetlen férfiúra tekintünk, aki a kiegyezést követően, negyedszázadon át itt szolgálta egyházát és hazáját, miközben az utolsó földi otthonává vált Kiscellben maradandót is alkotott. Hollósy Jusztiniánról van szó, aki 90 évvel ezelőtt, 1900. január 24-én hunyt el.

Ki is volt ő? Egy uradalmi erdész gyermeke, aki 1819-ben Nagyszombatban született. Pozsonyi gimnáziumi évek után lépett be a bencés rendbe. A pesti egyetemen tanári oklevelet szerzett, s ott avatták a bölcselettudományok doktorává is.

Kezdő tanárként – humán tárgyak tanítása közben – be-betévedt a múzsák szentélyébe, amiről a győri HAZÁNK-ban megjelent írásai tanúskodnak. Kár, hogy szépirodalmi műveinek jó része íróasztalában maradt. Soproni tanár korában nyomasztólag hatott rá az ún. Thun-rendszer. Képtelen volt magyar irodalmat német nyelven tanítani. Lelkiismerete szavára hallgatva szakot váltott, s természettant kezdett tanítani. Tanítványai segítésére magyarra fordította az akkor használatos természettan tankönyvet. Mindennapi munkája közben sokat tanult, és új „szakmájába" mélyedten, csillagászként lett a Magyar Tudományos Akadémia tagja. Székfoglalóját 1862-ben „A távcsövek története" címmel tartotta meg. A lexikonokba – jelentős műveinek felsorolásával – csillagászként került be.

Tanárként nemcsak tanítványainak adta a követendő példát, tanártársai is utánozhatták őt, az órára való lelkiismeretes felkészülésben és a tanulókkal való következetes bánásmódban.

Győr, Sopron, Pannonhalma majd Esztergom után – háromévtizedes tanári múlttal – lett a dömölki apátság első embere. Akkor már kiváló tanárként és neves tudósként ismerték.

Kiscelli működésének eredményeit az életével foglalkozó tanulmányok részletezték már. Itt most csak egyetlen itteni alkotására, a zárdai iskola létrehozására összpontosítunk.

A bencés rendházzal szemközti, 1862-ben épült iskolaház, amely egyben „városháza" is volt, évről évre zsúfoltabb lett. Erre ő is felfigyelt. „...látja, hallja, hogy a kiscelli iskolások oly sűrűn ülnek, hogy nagy számuk útját állja az eredményes iskolai munkának, szívesen ajánlaná ezen üdvös célra irodalmi munkásságának jutalmát..." – írta róla Pacher Donát. Ez azonban akkor még nem lett volna elég. De ő bízott a türelem rózsájában, a keserű tűrés édes gyümölcsében. Nem csalódott! A Kőszegen elhunyt Seraphin Philippina végrendeletében „egy Kis-Czellben emelendő és apácák kezére bízandó leányiskolára 7350 forintot értékpapírokban" hagyományozott.

Világos – nemcsak most és nekünk –, hogy ezen alapítvány nem volt elég a Kőszegen megálmodott kiscelli zárda létrehozásához, de a mi apátunk tudta, hogy a szerencse próbálva jó, s úgy lépett a tettek mezejére, úgy vitte harcba a nemes célra áldozni hajlandókat, hogy ő állt az élre. A kőszegi eredetű alapítvány a felhasználásig 8700 forintra emelkedett. Ehhez jött az apátságtól kapott telek, továbbá a hitközség, a mezőváros és a helyi névtelenek adománya. Sikeres volt az akció, mert a sokak által tisztelt apát volt a vezetője, aki jó példával járt elöl. Irodalmi munkássága révén összegyűjtött pénzével, 32 530 forinttal járult az építkezéshez. Ez négyszerese volt az alapítvány összegének, de mindennél többet ért szervezőmunkája.

1890 őszén indult az építkezés, s a kiscelli mesteremberek serénykedésével nem egészen egy év alatt be is fejezték azt. 1891. okt. 5-én az Isteni Szeretet Leányai szerzetesrend apácái munkához láttak az új épület falai közt. Kezdetben óvodát és elemi iskolát, majd 1917-től polgári iskolát is működtettek tagadhatatlan eredményességgel. Az általuk tanított és nevelt generációk élete mindennek bizonyítéka. A zárdai nővérek művelt és dolgos, vallásos és erkölcsös, családot és hazát szerető nőket neveltek. Volt tanítványaik ajkáról sokszor elhangzott – bár néha-néha csak némán – a hála szava. Igen a hálá! Pedig az utókor nem mindig méltó a „hálás" jelzőre. Valahogy Hollósy Jusztinián esetében sem, akinek nevéhez – sok más mellett – az egyik celli iskola alapítása kapcsolódik. 1899-ben, apátságának 25. évfordulóján „a község arcképét festette, hogy tanácstermét díszítse", halála után pedig – ugyancsak a „község" – a templom körüli teret róla nevezte el.

De hol van már a tavalyi hó és hol vannak Hollósy terének átkeresztelői? Jövőre lesz 100 éves az általa alapított iskola. Vajon addigra – a hála jeleként – visszakapja-e az apátsági templom tere az ő nevét? Joggal kérdezzük!

Horváth Lajos

892

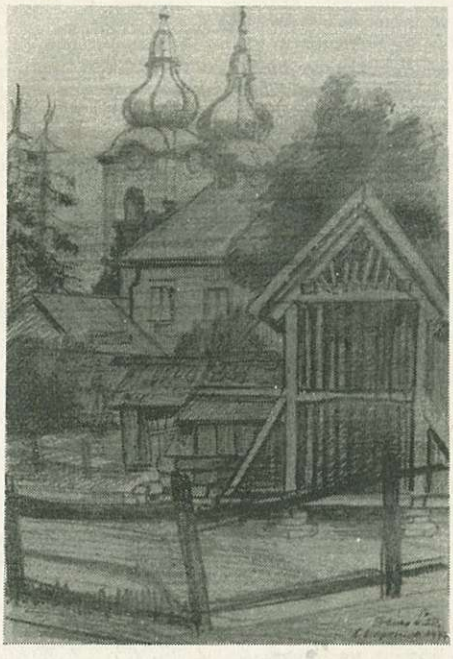

Dénes L. Szilveszter grafikája.

893

VASI JÓZSEF

Fohász

Nyüzsögnek a sziklák utunkban...
A farkasok tolongva szállnak...
Sunyi sakálok hízelkednek...
Adj Uram nyugtot a világnak!

Adj Uram csendet, békességet!
Lelkünkben a rettenet fészke.
Gond dögjei bűzlenek bennünk.
Vegyél Uram minket is észre!

Minket, kiknek nem véres kezünk.
Kikhez nem szállt lopottak pénze.
Akik nem öltek rágalommal.
Vegyél Uram minket is észre!

Minket, kik tiszteltük az embert.
Megborzongtunk a mást ért vészre
és tettünk is amennyi tellett.
Vegyél Uram minket is észre...

Húsunkkal neveltünk utódot,
ne vesszen a magyarok-népe.
A munkában bog lett a testünk,
de tiszta maradt lelkünk képe.

Aszunk egyre időnk hevében.
Sose csöppentünk öröm-részre,
mégse szítunk az élet ellen.
Vegyél Uram minket is észre!

Nem kérek én hírt, gazdagságot.
Más testén fogaim nem rágnak.
Adj csendet az ordítozók közt!
Adj Uram nyugtot a világnak!

Celldömölk, 1989. november

894

Most kezdődő, többrészesre tervezett sorozatunkban szeretnénk bemutatni a celldömölki kórház életét, munkáját, az ott dolgozók gondjait, terveit. Legközelebbi számunkban a sebészeti osztályról olvashatnak. Várjuk segítő szándékú észrevételeiket, kritikai megjegyzéseiket is tartalmazó leveleiket.

*

Legutóbbi lapszámunkban sajnálatos elírás történt. A celldömölki kórház alapítója helyesen: Felső-Büki Nagy Sándor.

A szerk.

Gondolatok a kórházban

A falon lévő kis harangocskát az 1996-ban százesztendős főépületi tömb udvari bejáratánál mindenki ismerte, látta, megszokta. A könyörtelen hétköznapok katonásan masíroztak el mellette. Lassan egyre vastagabb patina rejtette el vékonyka hangját, a gyarapodó rozsda pedig gyorsan rabul ejtette a csöppnyi nyelvecskét is. Majd a történelmi lendület egyik hurráoptimista építőbrigádja vastag vakolattal takarta el a nemesen egyszerű kovácsoltvas függesztőszerkezetet. Valahogy nem illett a modernkedő világba az anunciata és az Assisi Szent Ferenc rendi nővérek életének kis emléke, melynek csengése a Kis-Czell Kemenesaljai Közkórház betegei számára a gyógyító hétköznapok valósága volt.

Aztán valami furcsaság történt. Szakmunkások kivésték a fal fogságából a kis harangot, hogy felújítás után méltóbb helyre kerüljön. Féltő kezek bontották ki az épület főbejáratában a kórház nemeslelkű alapítója, Felső-Büki Nagy Sándor márvány emléktábláját a fojtogató vakolatból. Annak a kórháznak volt alapítója, amelynek a mai napig nincs névadója.

A nagy ajtó melletti széles oszlopon méltóságteljes nyugalomban kőurna pihen. Széles e hazában egyedülálló kincsünk oldalán megfakult aranyszínű véset olvasható: „pro hac domo palpitabat" – ezért a házért dobogott. A rideg kő Kemenesalja első sebészének szívét rejti mélyében. A sebész nevét sehol sem látjuk. Egy kis réztáblával adósai vagyunk kórházunknak, melyen ez a név áll: Dr. Szomraky Zoltán (1889–1938).

Észrevettünk valamit, valami kötelezőt, valami belülről jövőt, Kemenesalja kórházának sok vihart megélt történelmét, mellyel szemben komoly tartozásaink vannak. Meg kell ismernünk, tiszteletben kell tartanunk, vállalnunk kell, de ugyanakkor előre kell néznünk.

Ha ma lép be valaki a Wendler István celli építész által tervezett épület ajtaján, az újszerűség, a megújulás jóleső érzése keríti hatalmába. A régi épület lépcsőháza még épphogy lerázta magáról az eredeti, nemes vonalakat hosszú időn át elrejtő talmi lambériát. A még meg sem száradt, frissen festett falak, a modern világítás, az illő, új burkolat, a leegyszerűsödött formák, a tisztaság valami biztató nyugalmat sugároznak. Az új sebészeti ambulancia és a megújult nőgyógyászati kisműtő előterének üde zöld színe, modernsége méltó kontrasztja az ódon csarnoknak. A nagy ajtó „Műtőblokk" feliratú táblája pedig a kórházi rekonstrukció egyik jelentős állomását hirdeti: befejeződött a sebészet–nőgyógyászati közös műtő felújítása.

Valami megmozdult, valami elindult. Egy hosszú, a kórház fennmaradását is sokszor megkérdőjelező, koncepcionális időszak lezárult. Mintegy két éve egyértelműen megfogalmazódott az igény, hogy Kemenesalja népének saját kórházra, jól szervezett egészségügyre van szüksége. Arra, hogy a beteg ember lehetőleg helyben kapja meg a mai magyar orvostudomány fejlettségi szintjének megfelelő ellátást. A kórház létét pedig a legbiztosabban a színvonalas szakmai munkával lehet megalapozni.

Jól tudjuk, az igen tekintélyes lemaradásból csak következetes, jól átgondolt munkával, szinte soha nem tapasztalt szemléletváltással lehet felzárkózni. A legégetőbb gondok, mint a kórház egészének külleme, az önmagát kinőtt, korszerűtlen mosoda, a hasonlókkal „büszkélkedő" konyha, a sürgősen korszerűsítésre váró sebészeti osztály, a szülészet–nőgyógyászati osztály, az elhasználódott, elavult közös műtő, a betegfelvonó hiánya, a nem megfelelő szociális helyiségek, a szűkös, szabálytalan raktárak, hiányzó orvosi könyvtár, irattár stb. mindnyájunk előtt ismertek voltak. Talán nem is illő fontossági sorrendet felállítani. Mégis, a folyamatos munka érdekében első lépésként a közös sebészeti–nőgyógyászati műtőblokk korszerűsítését tűztük célul.

Sikeres megbeszélések, tárgyalások kezdődtek a városi és megyei tanácsi, társadalmi és egészségügyi szervekkel, a helyi üzemek vezetőivel, a dolgozókkal. Körvonalazódtak a tervek, megteremtődtek a munka elindulásának anyagi feltételei. Kemenesalja lakossága magáénak érezte az ügyet, kórháza ügyét. Felemelő érzés volt. Köszönet érte!

–ms–

895

Az emlékműről – közvélemény-kutatás után

A II. világháborús emlékmű létesítésének kérdésében megtartott közvélemény-kutatás eredményéről Tóth Józsefet, a városi tanács elnökét kérdeztem, aki egyben az operatív bizottság vezetője is.

– A közvélemény-kutatás során merült fel Izsákfa városrész azon kérése, miszerint külön emléktáblát akarnak a templom falán elhelyezni. A Hazafias Népfront, a római katolikus egyházközség és a tanács együttműködésének eredményeként már el is helyezték az emléktáblát a római katolikus templom falán. A sági városrész is külön emléket akar, mégpedig a templom melletti parkban szándékoznak emlékoszlopot emelni.

– Hogy döntöttek a celldömölkiek?

– Celldömölk lakóinak többsége a Szentháromság-szobor parkjába helyezné el az emlékművet. Alig kevesebben szavaztak a templom előtti Gayer-emlékoszlop helyére is.

– Formája?

– A közvélemény többsége az emlékoszlop felállítását kívánná, mondván, hogy a műalkotás sokba kerül. Sokan szavaztak a köztéri műalkotásra is. Felvetődik a kérdés, hogy melyik helyszín és formai megoldás mellett szülessen meg a végső döntés. Ehhez feltétlenül szükséges műemléki és városépítő szakemberekkel konzultálni, mivel mindkét helyszín a Képző- és Iparművészeti Lektorátus által köztéri műalkotás elhelyezésére alkalmasnak kijelölt hely. Minden konzultációt és egyeztető megbeszélést a januári tanácsülésig be kívánunk fejezni, hogy ezen a testületi ülésen meghozhassuk a végleges döntést. Minden eddigi közreműködő egyetértésével arra törekszünk, hogy az emlékmű avatására legkésőbb 1990. nov. 1-jén, halottak napja előestéjén sor kerüljön. Abban is egyetértés van, hogy az emléket döntően közadakozásból, tanácsi segítséggel hozzuk létre. Ettől is függ az emlékmű formai kivitelezése.

– Érdekelne a beérkezett javaslatok száma.

– 526 javaslat érkezett, bizonyítva, hogy az embereket élénken foglalkoztatja az emlékmű kérdése.

– Köszönöm a beszélgetést, s azt hiszem, megígérhetjük olvasóinknak, hogy a további fejleményekről is folyamatos tájékoztatást adunk.

R. L.

896

VÁLASZTÁS ELŐTTI PILLANATBAN

Telik az urna. Ezúttal azonban nem sorsdöntő politikai kérdésekben voksolt a választópolgár. Diáknapi rektort választ a gimnázium. A kortesbeszédek már elhangzottak, izgalommal várjuk, ki veszi át egy napra az igazgató 6 almát.

Régi hagyomány már, hogy a gimnázium diákjai egy szellemes, derűs napot szereznek maguknak és tanáraiknak. Változatos műsorokban méretnek meg az erők, a diákrektor-választásban pedig, ha tréfásan is, komoly dolgot tanulnak: a demokráciát.

L. F.

887

Eseménynaptár

1740 250 éve
Koptik apát egy bencés akadémia tervéről tájékoztatja a pannonhalmi főapátot és segítségét kéri.

1750 240 éve
Épült a Szarvas vendéglő. Híres báljairól az irodalomban is olvashatunk. 1940-ben átépítik, utolsó tulajdonosa Domonkos Ignác. Napjainkban „Füstös" néven lett ismertté.

1790 200 éve
Mezővárosi szabadalmat kap Kis Czell, 4 országos, csütörtökön hetivásárt tarthatott. Az elsőt böjt második hetének hétfőjén, május 16-án, szeptember 1-jén, október 24-én tartják. A mezővárosi rang a település piacközponti szerepét erősítette és lett Kemenesalja központja.

1800 190 éve
Nemesdömölk – az esperesség visszanyeri régi beosztását, kemenesaljai nevét.

1820 170 éve
Corvinus Antal könyvkötő működik a vásártér utcában, ami könyvtárak létezését feltételezi.

1835 165 éve
Edvi Illés Pál nemesdömölki lelkészt az Akadémia levelező tagjai sorába választja.

1870 120 éve
Sárvár-e, vagy Kis Czell – vita a létesítendő törvényszék felállításának helyéről.

1885 115 éve
Megalakult az ipartestület.

1890 100 éve
64 tanulója van az alsófokú ipariskolának.

1895 95 éve
Alakult a Kemenesaljai Gőzmalom Részvénytársaság.

1900 90 éve
Az utcák elhanyagolt állapotáról, a csatornázás hiányáról ír a Kis Czell és Vidéke.

1910 80 éve
A népies állattenyésztésünkért címmel a legelők állapotáról és az állattenyésztés állami támogatásáról olvashatunk a Kemenesvidékben. Ostffy Lajos 4 szavazattal győzött a képviselőválasztáson.

1915 75 éve
Lencz Géza celldömölki születésű nyomdász-szerkesztő a Szegeden megjelenő Igazság című lap szerkesztője – a Kemenesaljához szerződött társszerkesztőnek.

1920 70 éve
A rendőrség megoldást keres a vagonlakók elhelyezésére.

1930 60 éve
700 munkás dolgozik a sághegyi bazaltbányában.

1935 55 éve
40000 pengő költségen strandfürdőt akar építeni a képviselőtestület.
Kemény Klára 3.000 kötetes kölcsönkönyvtárából havi 1 pengőért háromszor cserélhetnek könyveket. **K. GY.**

888

Anyakönyvi hírek

Celldömölk

Születés: Dénes László és Hajdara Tünde fia: Richárd
Szemenyei László József és Nagy Ildikó Rozália fia: Ádám Máté
Gönye László és Finta Tímea fia: László Richárd
Prépost Attila és Csajbók Irén leánya: Szilvia
Kocsis Ferenc és Kovács Judit fia: Ferenc
Rosta Tibor Miklós és Bagics Erzsébet leánya: Emőke
Sebestyén Róbert és Takács Anikó leánya: Szilvia Veronika
Szép Zsolt és Pethő Andrea fia: Zsolt
Kurányi András és Kárpáti Szilvia fia: András
Kovács Ernő és Vida Elvira leánya: Melánia
Kiss Tibor és Salamon Katalin leánya: Adrienn Katalin
Hanzl István és Berghoffer Rozália leánya: Nikolett
Huszár Jenő és László Ildikó fia: Kristóf
Biró Attila és Szabó Ágnes Anna leánya: Barbara

Házasságkötés: Horváth Imre és Mándli Ilona Csilla
Bende Zoltán és Geiger Mária
Orbán Tibor és Hérincs Tímea

Halálozás: Varga József
Németh Lajosné Karácsony Erzsébet
Sebestyén Jánosné Sebestyén Mária
Pétervári István
Tarrósy Józsefné Frumm Mária
Somogyi Tibor Istvánné Bilinszki Edit
Márkus Kálmánné Kovács Irma
Kovács Gézáné Nagy Ilona
Deé Imre
Nagy István
Horváth Lajos
Buday István József
Sebestyén Sándorné Czémán Ilona
Réti Antal
Máthé Sándorné Szabó Anna
Somogyi Jenőné Kiss Krisztina
Svendor Dániel
Fekete Lászlóné Pupotyik Katalin
Kovács Elekné Szabó Vilma
Horváth József
Talabér Sándorné Gasparics Margit
Nagy Zoltánné Bábszki Teréz
Szedenics Imréné Remport Ilona
Hegedüs Józsefné Szabó Franciska
Kocsi Béla
Szőke Tibor

Jánosháza

Születés: Rába György és Kovács Ildikó leánya: Rita
Aranyos Ferenc és Nagy Ágnes leánya: Beáta
Pődör István és Kercza Katalin fia: István

Házasságkötés: Mihályfi Csaba és Nagy Lívia
Rózsa János József és Király Katalin

Halálozás: Fazekas István
Illés Sándor
Benkő Pál

Kemenespálfa

Születés: Bősze Ervin és Gulyás Mónika leánya: Edina
Bóczi Mihály és Zsupányi Katalin fia: Roland

Halálozás: Kertész Jánosné Tóth Mária

Kissomlyó

Születés: Tóbiás István és Gőcze Csilla fia: Zsolt

Halálozás: Horváth Károly
Antal Sándor

Duka

Házasságkötés: Németh Zoltán és Cseledi Éva

Halálozás: Orbán Józsefné Kiss Rozália

Nemeskeresztúr

Halálozás: Kemény Istvánné Freiberger Mária
Berzsenyi Gézáné Szabó Irén

Kemenesmagasi

Halálozás: Smidéliusz Gyula
Gondi Sándorné Horváth Karolina
Horváth Lajosné Döbröntei Szidónia
Molnár Jenőné Magyar Julianna
Süle Sándorné Kiss Karolina
Páli Gyula
Halász Ferenc
Rudi Sándor
Páli Mihály
Döbrönte Józsefné Csiszár Karolina

Szergény

Születés: Tóth László és Németh Mária Irén fia: Attila

Mesteri

Halálozás: Hőbér József

Nagysimonyi

Halálozás: Lőrincz Gyuláné

Tokorcs

Halálozás: Szegvári Pál

Ostffyasszonyfa

Születés: Szakács Zoltán és Imre Erzsébet leánya: Dorina

Halálozás: Petler István
Kelemen Jánosné Pap Ida
Horváth Károly
Soós Gyuláné Czöndör Anna

Csönge

Születés: Rudi Imre és Horváth Zsuzsanna fia: Tamás

Házasságkötés: Farkas Zoltán és Nagy Ildikó Mária
Glavánovics Imre és Györkös Erzsébet Karolina

Halálozás: Bertha Károly

Sömjénmihályfa

Születés: Szabó István és Gál Andrea fia: Márton
Jakus Béla és Bukovenszki Ildikó leánya: Ivett
Szabó Sándor és Mészáros Andrea fia: Máté

Halálozás: Horváth Lajosné Döbrönte Szidónia
Öri Józsefné Kovács Ida

Kenyeri

Születés: Standi Tibor és Tulok Katalin leánya: Réka

Házasságkötés: Csihar Attila és Szabó Beatrix Zita
Kovács György és Öri Márta

Halálozás: Szabó Vendelné
Virág János
Gábor Endre
Illés Ferenc
Tulok Gyula

Vönöck

Házasság: Takács Rudolf és Varga Anikó
Németh István és Németh Erzsébet

Halálozás: Vargyai Sándor

Mersevát

Halálozás: Horváth Lajosné Töreki Anna

Kemenesszentmárton

Halálozás: Boczkó István

Egyházashetye

Házasság: Bolla Lajos és Hegedűs Mária Zsuzsanna

Halálozás: Fábsics Lajos
Nagy József

Köcsk

Halálozás: Molnár Lídia

Nemeskocs

Halálozás: Molnár Gizella
Görög József

Milyen osztályzatot érdemel a „középcsapat”?

A szurkolók örömére az NB III-ban a 9. helyen zárták a kék-sárgák az őszi szezont. A helyezéssel elégedettek lehetünk, különösen ha visszagondolunk arra, hogy a bajnoki rajt nem volt kedvező, hisz az első négy mérkőzésen mindössze egy pontot szerzett a csapat. A Celldömölkön megrendezett ötödik fordulóban, a Győri MÁV DAC elleni bajnoki találkozó jelentett fordulatot. A 4:0-ás győzelmet követően a hátralévő 10 mérkőzésen már azt nyújtotta a csapat, amit a szakvezetés és a közönség is joggal elvárt tőle. A megszerzett 18 bajnoki ponttal és a helyezéssel annak ellenére elégedettek lehetünk, hogy a látottak alapján, nagyobb figyelemmel, összpontosítással több pontot is szerezhetett volna a csapat, és ezzel akár előbbre is végezhetett volna a tabellán. De ne legyünk telhetetlenek, a csapat tagjai pedig ne legyenek önteltek, készüljenek becsülettel a tavaszi mérkőzésekre, s akkor még sok örömet szerezhetnek a szurkolóknak.

A játékosok teljesítményét pedig így láttuk:

A kapuban egy fiatal, tehetséges, valamint egy nagy tapasztalatokkal rendelkező játékos mellett mindig készenlétben volt a CVMSE „nagy öregje” is, *Kőszegi József*. Róla annyit, hogy több mint húsz éve igazolt labdarúgója a csapatnak. Mindig becsülettel és tudása legjavát nyújtva igyekezett a csapat érdekeit szolgálni. *Zsolnai Gabi* az elmúlt szezonban már többször bizonyította tehetségét. Előtte még sok szép mérkőzés áll, s biztosak vagyunk abban, hogy Hegedüstől több „fogást” eltanult, amit a jövőben hasznosítani tud. A CVMSE „nagy igazolása” a Haladás VSE volt kapusának megszerzése. A szurkolók körében gyorsan népszerűvé vált játékoson, *Hegedüs Péteren* az első mérkőzésen még meglátszott a hosszú kényszerpihenő. Később már nevéhez méltó teljesítményével segítette a csapat pontszerzéseit. Nagy érdeme a védelem kitűnő irányítása. A várt és remélt teljesítményt nyújtotta. Tudjuk, hogy külföldre készül. Kívánjuk neki, hogy sikerüljön, de ha nem, akkor továbbra is szívesen látjuk a kék-sárga színekben.

A szurkolók körében az egyik legnépszerűbb játékos *Mészáros József*. A nagy technikájú, csupaszív játékost mindig örömmel láttuk a pályán.

Dobány Gábor legjobb teljesítményét a hátvédsorban nyújtotta. E posztján is többször került gólhelyzetbe, kár hogy ezt nem mindig tudta kihasználni. A Lenti ellen szerzett góljára azonban még sokáig emlékezni fognak.

Szomorkovits István is lassan két évtizede rúgja Celldömölkön a labdát. A népszerű „Szomi” mindig meghatározója volt a celli csapatnak. Az ősz folyamán átadta helyét méltó utódjának, *Csákvári Zsoltnak*, de végig rendelkezésére állt a csapatnak, s becserélése esetén most is mindent megtett az eredményesség érdekében. Ha Ő is akarja, akkor még a tavaszi szezonban is kamatoztathatja nagy tapasztalatát, játékintelligenciáját. Bízunk benne, hogy így lesz, hisz minden játékosra szüksége van a csapatnak. Csákvári Zsolt a másik „nagy visszaigazolása” az egyesületnek. Zsolt kitűnő teljesítményt nyújtott a mérkőzéseken. Igazolta tehetségét, megérdemelte a sok-sok tapsot. A csapat jó helyezésében nagy érdemei vannak. Dicséretére legyen mondva a győzni akarása, lendületes játéka, de egy kicsit mindig féltünk, ha olykor a hév elkapta és emiatt elhagyta a helyét.

Gejcsnek László a bajnokság egyik meglepetése. Úgy érezzük, Laci megszerezte a szükséges NB III-as rutint, játéka már helyenként kezdett hasonlítani édesapjáéhoz, akire még sokan emlékeznek Celldömölkön.

Sebestyén Attila a közönség kedvence, a védelem sziklaszilárd tagja, a csapat meghatározója, igazi „győzni akaró” típusú játékosként tartja számon a szurkolók serege.

Tarczi Ferenc az a játékos, aki több poszton is képes jó teljesítményt nyújtani. Bizonyította ezt a Soproni Postás elleni mérkőzésen, mint cserejátékos, pillanatok alatt felgyorsította a csapat támadójátékát és két fejesgóljával eldöntötte a mérkőzés sorsát. Kár, hogy néha túlzásba viszi a cselezést.

Horváth József is több poszton volt hasznos tagja a csapatnak. Mindig szívvel-lélekkel küzd, kitűnően védekezik, gyorsaságát viszont akkor tudná a csapat hasznosítani, ha a beadásoknál jobban összpontosítana.

Balhási István egyévi kihagyás után tért vissza a csapathoz. Dicséretére legyen mondva, hogy akaratával, jó játékával újra belopta magát a közönség szívébe. Mindig ezt a játékot várták tőle a szurkolók, s tegyük hozzá, joggal.

Varga István az egyik legtehetségesebb fiatal játékosa a csapatnak. Kár, hogy az ősszel sok mérkőzést kihagyott. Tudjuk, nem csak ő tehet erről. A tavaszi szezonban reméljük többször lesz hasznára játékával a csapatnak.

Szentgyörgyi József hasonlóan Dobányhoz és Sebestyénhez, csatárból lett védőjátékos. Nagy akarattal küzd minden mérkőzésen, igen tapasztalt játékos és kitűnően védekezik. Kár, hogy az ősszel többször küzdött felesleges súlyával. A tavaszi szezonban biztosan újra a régi, gyors és jól helyezkedő Öcsit fogjuk látni.

Gelesits György az őszi szezonban kevesebbszer jutott szóhoz, góljai is elmaradtak. Reméljük, tavasszal újra a régi Gelesitset látjuk.

A csapat másik nagy meglepetése *Hetyési Zoltán* játéka volt. Ő is kezdi most már azt nyújtani, amit a szakvezetés elvár tőle. Ha komolyan veszi a felkészülést, akkor sok örömet szerezhet a közönségnek és sok bánatot az ellenfélnek. És a helyzeteit ki kell tudnia használni.

Varga Csabának nem jól kezdődött az őszi szezon. A felkészülés alatt megsérült. Majd amikor kezdett formába lendülni, a Lenti ellen még súlyosabb sérülést szenvedett. Pedig milyen remek gólt lőtt ezen a mérkőzésen! Reméljük, tavasszal az újra egészséges, gólerős Csabit látjuk a pályán.

Két nagyon tehetséges fiatal játékos is szóhoz jutott az ősz folyamán a csapatban. *Molnár József* és *Gosztola István* személyében. Molnár szorgalmasan készült, rövidesen állandó helyet követelhet magának a csapatban. Gosztoláról már ez nem mondható el, pedig nagy tehetségnek ígérkezik. Neki meg kell változnia, ha jó labdarúgó akar lenni. Sokkal nagyobb akarattal és szorgalommal kell részt vennie az edzéseken, csak így kerülhet a csapatba.

Végül, de nem utolsósorban *Sziffer Andrásról* szólunk. András volt a szurkolók igazi kedvence. Élményszámba menő játékával, góljaival sokszor hozta tűzbe a szurkolótábort. Tőle most elbúcsúzunk. Katonaideje lejár, távozik. A csapat egy nagy játékosegyéniséget veszt vele. Hiányát csak az igazi csapatmunka tudja majd feledtetni. Őt magát azonban a CVMSE közönsége sokáig megőrzi emlékezetében. De bizonyára játékostársai és edzője, sportvezetői is sokáig emlékeznek Andrásra. Kívánunk neki a további sportpályafutásában eredményes szereplést és boldog életet. Bízunk abban, hogy András sem felejti el a Celldömölkön eltöltött időt és jó érzéssel gondol majd vissza azokra a szép napokra, amikor egy-egy mérkőzés után boldogan ünnepelte őt és a csapatot a lelkes celli szurkolótábor.

Igazságtalanok lennénk, ha a sorból kihagynánk az edzőt, Udvardy Mihályt. Egy éve újra nagy akarattal bizonyítja, hogy azért mégis lehet próféta valaki a saját hazájában is. Már az elmúlt bajnokságban bizonyította, hogy személyében jól választott az egyesület. A bizalmat jó munkával erősítette meg az őszi szezonban. Kitűnő csapatszellemet hozott létre. Kívánjuk neki, hogy töretlen munkával érjen el csapatával még szebb eredményeket.

– y

SPORTRÓL RÖVIDEN

Kitűnően szerepeltek az őszi fordulóban a CVMSE férfi kézilabdázói. Jelenleg ők vezetnek a Vas megyei bajnokságban.

A diákolimpia III. korcsoportos területi döntőben már a második fordulót is lejátszották a csapatok. Meglepetésre az Eötvös DSE fiú- és leánycsapatai „csak” a tabella második helyén állnak. A fiúkat a kitűnő erőkből álló Gayer DSK előzi meg. Bakó István testnevelő tanár többéves munkájának eredményét dicséri a 4 pontos vezetés. A leányokat 2 ponttal a Sárvári Urbán DSK előzi.

Befejeződött az általános iskolai alapfokú kézilabda-bajnokság. Az egyes korcsoportok győztesei:

– Celld. Eötvös 6. osztály leány II. kcs.
– Vönöck Általános Iskola leány III. kcs.
– Celld. Eötvös 6. osztály fiú II. kcs.
– Celld. Gayer 8/A osztály fiú III. kcs.

Kilenc csapat nevezett a városi teremlabdarúgó-bajnokságba. A csapatok 8 játéknapon 16 mérkőzést játszanak. Három játéknap volt decemberben. A folytatás február 3-ától folyamatosan március 3-áig, minden szombaton.

A Németh József edző által irányított Kemenesalja TSZ SK labdarúgói az őszi szezont a 2. helyen zárták a Vas megyei bajnokságban. A kitűnő együttes méltán pályázik a bajnoki címre.

Gyengén szerepelnek a megyei II. osztályú labdarúgócsapataink. A négy utolsó helyet foglalják el a tabellán az Ostffyasszonyfa, Kenyeri, Jánosháza és Kemenesmagasi együttesei.

A körzeti labdarúgó-bajnokságban Nagysimonyi 22 ponttal végzett az első helyen. Őket követi a 2. helyen 21 ponttal Szergény, míg Egyházashetye a 7., Csönge pedig a 8. helyezést érte el.

Új Kemenesalja
Kemenesalja tanácsainak lapja. Kiadja: Celldömölk Város Tanácsa
Szerkesztőség: Celldömölk, Tanácsköztársaság tér 1.
Szerkeszti a szerkesztőbizottság:
Burkon László felelős szerkesztő
Dr. Tömböly Tamás felelős kiadó, valamint Dala József, Horváth Lajos, Káldos Gyula, Lérant Ferenc, Nagy Kálmán, Nádasdy Lajos, Tarrósy Imre és Rozmán László
Szövegszerkesztés: SZÜV TYPO-team
Nyomdai munka: UNIPrint Kft. Szombathely. Felelős vezető: Millsits Ferenc
Eng.szám: III./PHF/194/VA/1989.